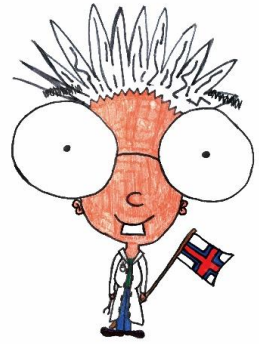

ÁRSINS VITANARFRÓÐU

KAPPING 2019

KUNNU VIT SLEPPA AV VIÐ
SILVURFISKAR?

Granskarar:

Arina Nólsoy, Bjarti Danielsen, Dánjal Danielsen, Eyðun Jákupsson Tausen, Gudny Olsen, Silas í Gong, Hanus Danielsen, Hákun Jonhardson, Heini Háberg Johannesen, Jónas Madsen, Raphael Fjallsá Benbakoura, Ronnie Kirke Davidsen.

8. Flokkur í Skúlanum á Argjahamri

INNGANGUR

Vit hava valt at kanna silvurfiskar tí at teir eru ógvuliga áhugaverdir, og tí at teir eru á okkara skúla. Teir detta onkuntíð úr loftinum og á okkara borð. Vit hava altíð vita at teir eru til, men aldrin heilt vitað, hvat teir eru og hvat teir gera. Silvurfiskar eru viðkomandi fyri okkum, tí at teir eru partur av okkara gerandisdagi. Vit eru sera forvitin, og gleða okkum at sleppa at kanna hetta evni meiri. Okkara undranarspurningur er:

Kunnu Vit sleppa av við silvurfiskar?

Fyri at svara okkara undranarspurningi, ætla vit at gera nakrar royndir, fyri at vita hvat silvurfiskar tola og ikki tola. Vit ætla eisini at gera eina spurnarkanning, og at hava nakrar samrøður við fólk, ið hava nógvar royndir við silvurfiskum.

Lærari:

Mariann Poulsen: Mariann.susanna.poulsen@skulin.fo

Sara Leonhard: Sara.leonhard.dydvad@skulin.fo

Vit loyva, at frágreiðingin verður lögð á gransking.fo, og at tilfar úr henni kann verða nýtt til marknaðarføring

INNIHALD

1. Hetta undrast vit á

Kann man sleppa av við silvurfiskar?

2. Hví er tað so?

Okkara hypotesa.

3. Legg eina ætlan

Møgulig undirpunkt

4. Savna upplýsingar

Samrøða við Paula Debes, húsavørður á Skúlanum á Argjahamri

4.1 Spurnarkanning

Roynd 1 – Sleppa teir í vatn

Roynd 2 – Sitrón

Roynd 3 – Sukur

Roynd 4 – Salt

Roynd 5 – Alkohol

5. Hetta eru vit komin fram til

Møgulig undirpunkt

6. Sig øðrum frá

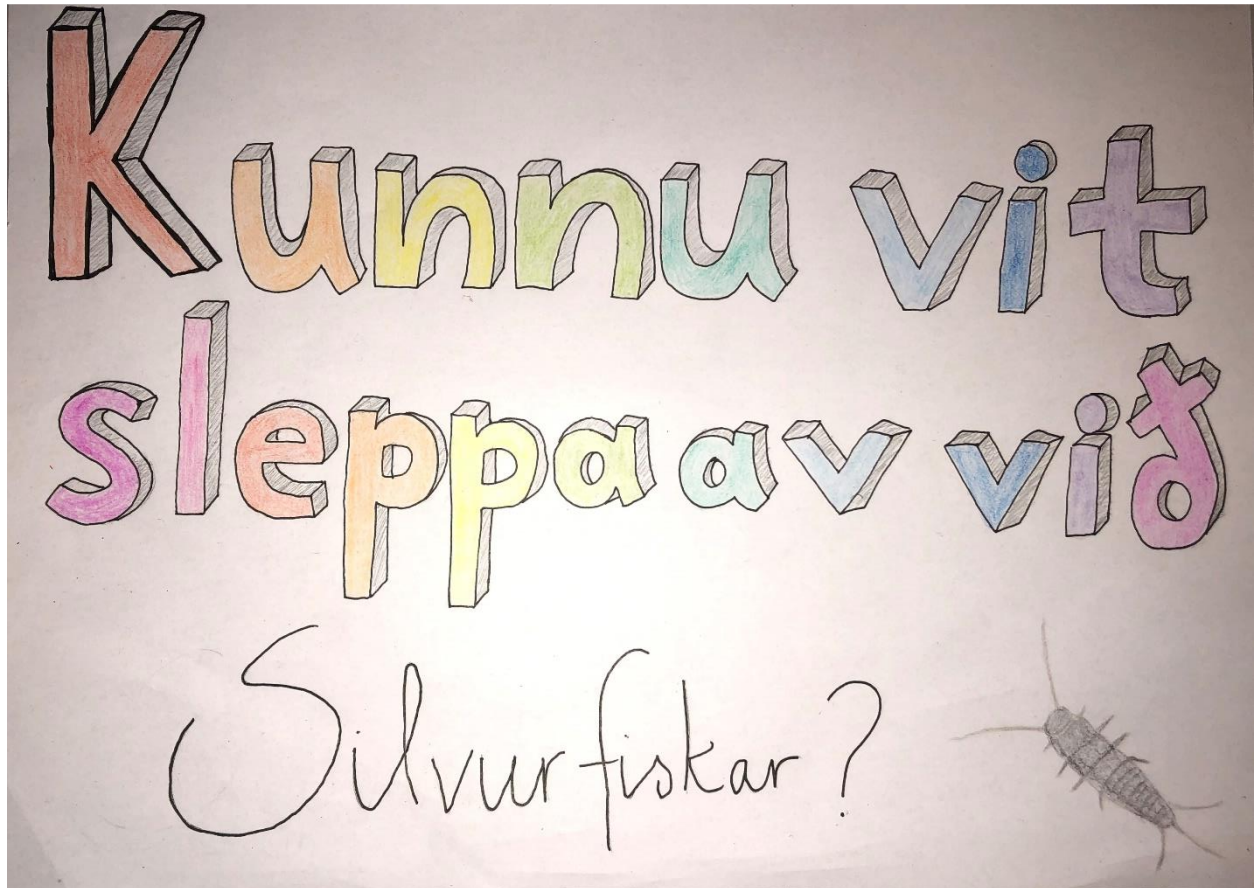
Møgulig undirpunkt

Fylgiskjøl

1. HETTA UNDRAST VIT Á

OKKARA UNDRUNARSPURNINGUR

Okkara undranarspurningur er:

2. HVÍ ER TAÐ SO?

OKKARA HYPOTESA

Vit halda ikki at man kann sleppa av við silvurfiskar. Orsøkin til tað er tí at teir eru eini av teimum elstu djórunum ið eru til, og hava tí klárað at yvirliva leingi í ringum umstøðum.

Vit eru tí komin fram til hesar hypotesur:

- Teir klára at yvirliva uttandura
- Teir klára at svimja
- Teir kunnu eta næstan alt

3. LEGG EINA ÆTLAN

OKKARA ÆTLAN

Fyri at finna fram til hvussu man kann sleppa av við silvurfiskar, fara vit at gera nakrar kanningar.

1. Vit ætla at hava eina samrøðu við ein húsavørð, ið leingi hevur roynt at sloppið av við silvurfiskarnar á Skúlanum á Argjahamri
2. Vit fara at gera eina spurnarkanning, og spyrja fólk um teirra royndir við silvurfiskum
3. Vit fara at gera nakrar royndir við silvurfiskum t.d. við salti o.ø.

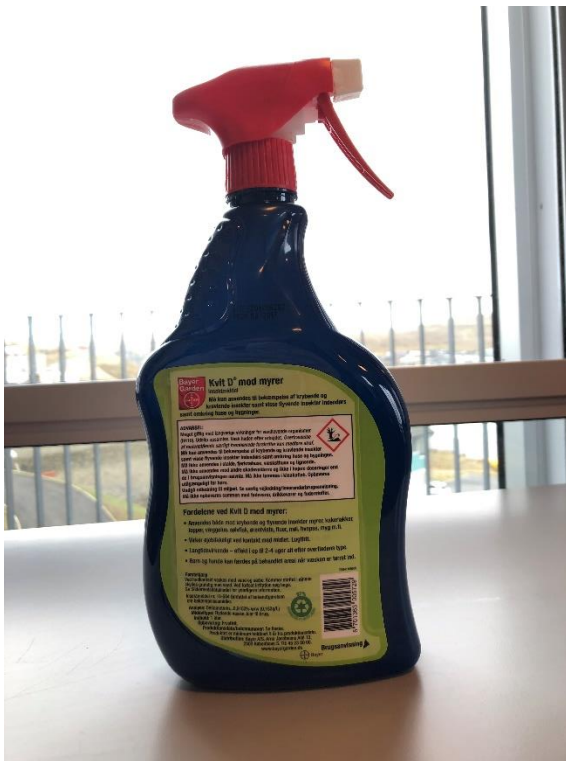
4. SAVNA UPPLÝSINGAR

SAMRØÐA VIÐ PAULA - HÚSAVØRÐ

Vit fara at spyrja ein húsavørð, á Skúlanum Á Argjahamri, um hvat hann brúkar til at royna at sleppa av við silvurfiskar við, og um hann heldur at man veruliga kann sleppa av við silvurfiskar. Vit hava valt at spyrja hann, tí at hann hevur leingi roynt at sloppið av við teir.

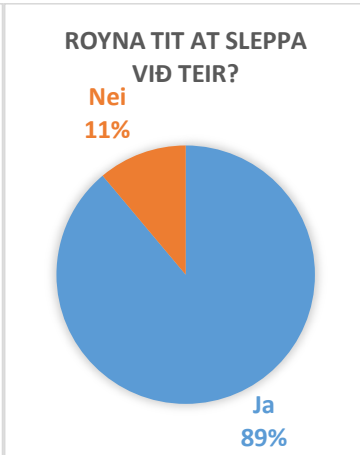
Pauli greiðir frá, at hann brúkar eitt spray til at sleppa av við teir, men at silvurfiskar enn eru á skúlanum sjálvt um hann spray´ar. Hann sigur eisini, at hann ikki heldur at man kann 100% sleppa av við silvurfiskar.

Vit væntaðu hetta svarið, tí okkara hypotesa er, at tað ikki ber til at sleppa av við teir.

KANNINGAR

Vit gjørdur eina spurnarkanning. Vit spurdu fólk um teirra upplivingar við silvurfiskum. Vit spurdu fólk um tey høvdu silvurfiskar heima hjá teimum, og her er svørini:

Vit hava funni útav, at tey flestu hava ikki vita nakað um silvurfiskar tá tey vóru yngri, og meginparturin sum gera nakað fyri at sleppa av við teimum, dustsúgva og gera reint.

hetta vísur, at silvurfiskar eru nýggir í Føroyum.

Grafurin vísir at 14 út av 18 søgdu at tey høvdu silvurfiskar heima hjá sær

Grafurin vísir, at tey flestu gera/høvdu gjørt okkurt fyri at sleppa av við teimum.

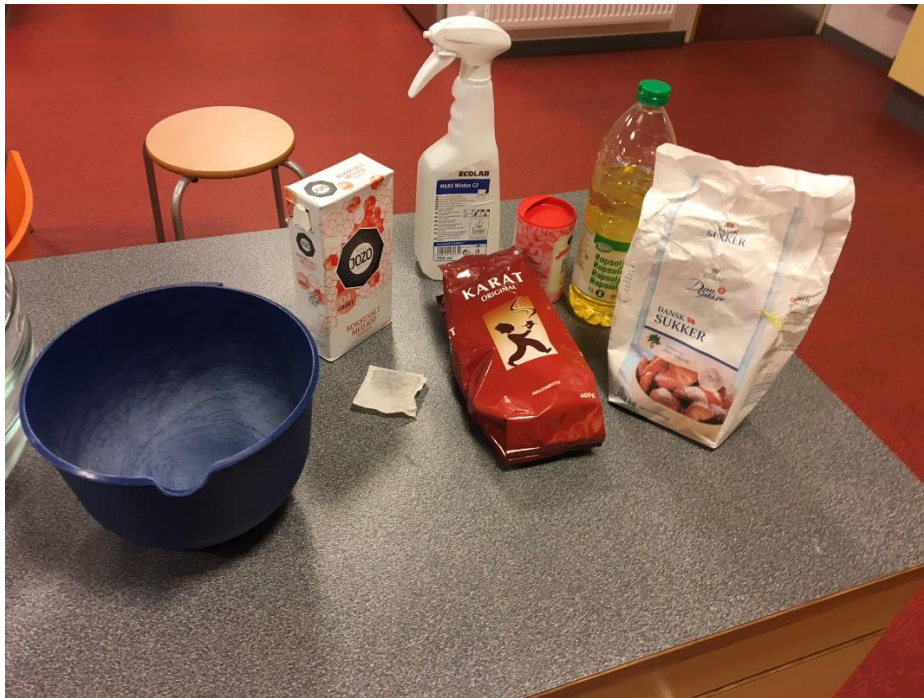

ROYNDIR

Vit fara at gera nakrar royndir/eksperiment. Vit gera tær fyri at vita um tað eru nøkur evni sum silvurfiskar ikki tola, sum teir ikki klára at yvirliva í.

Vit fara at:

1. Sleppa teir í vatn, fyri at vit um teir svimja
2. Koyra teir í sitrón
3. Koyra teir í sukur
4. Koyra teir í salt
5. Koyra teir í alkohol

Úrslit:

1. Vit fyltu ein kopp við vatni, og so sleptu vit ein silvurfisk í har. Hann gjørdi ikki mótstøðu og royndi ikki at flyta seg. Hann frysti bara. Aftaná uml. 10 minuttir vóru hann sokkin.
2. Vit koyrdu ein silvurfisk á ein tallerk, og koyrdu sitrónsaft á tallerkin við síðuna av honum. Vit skumpaðu silvurfiskin ímóti sitrónsaftini, og koyrdu hann í hylin av saft. Hann var í saftini í uml. tveir minuttir, og tá hann kom úr aftur var hann enn livandi.
3. Vit koyrdu ein silvurfisk á ein tallerk, og koyrdu sukur á tallerkin við síðuna av honum. Hann fór sjálvur yvir til sukrið og byrjaði at eta. Honum dámdi sukrið sera væl.

4. Vit koyrdu ein silvurfisk á ein tallerk, og koyrdu salt á tallerkin við síðuna av honum. Vit stoyttu vatn á saltið fyri at upploysa tað eitt sindur. Vit skumpaðu hann ímóti bunkanum av salti. Har var eingin reaktión. Hann var enn livandi aftaná.
5. Vit koyrdu ein silvurfisk á ein tallerk, og koyrdu eitt sindur av spritt á tallerkin við síðuna av honum. Vit skumpaðu hann ímóti hylinum av alkohol, og koyrdu hann í hylin. Hann doyði aftaná uml. ein minutt.

5. HETTA ERU VIT KOMIN FRAM TIL

Okkara niðurstøða er at tað ber til at sleppa av við silvurfiskar, men at tað er sera trupult. Tað eru nógv spray, ið man kann brúka, men tey rigga ikki altíð. Vit hava funnið útav at silvurfiskar ikki duga at svimja, og at teir allarhelst ikki klára at yvirliva uttandura. Nógvar av okkara hypotesum passaðu ikki, so tað var stuttligt at vit funnu útav onkrum nýggjum. Vit hava havt tað sera stuttligt, og hava lært ein nýggjan máta at arbeiða uppá. Hetta hevur verið ein sera lærurík uppliving og vit eru sera glað at vit høvdu kjansin at vera við.

6. SIG ØÐRUM FRÁ

Vit ætla okkum at leggja fram fyri okkara flokki. Vit fara at fortelja teimum alt ið vit hava funnið útav. Vit vóna at okkara vitan kann brúkast víðari av onkrum øðrum eisini. Vit vilja gjarna at okkara vitan verður lögð út á heimasíðuna hjá skúlanum.

FYLGISKJØL